

O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISH ZARURIYATI

Andijon qishloq xo'jaligi va agrotexnologiyalar instituti

Agrobiznes va investitsion faoliyat

ta'lim yo'nalishi 3-kurs 66- guruh talabasi

Ne'matullayev Bekmirzo Bozorboy o'g'li

Tel 998 91 611 42 11

nematullayevbekmirzo7@gmail.com

Andijon qishloq xo'jaligi va agrotexnologiyalar institute

Agrobiznes va investitsion faoliyat

ta'lim yo'nalishi 3-kurs 67- guruh talabasi

Kamoliddinov Sherzodbek Latifjon o'g'li

Tel 998 94 564 49 55

sherzodbekamoliddinov071@gmail.com

Annotatsiya: *Maqola O'zbekistonda iqtisodiy barqarorlik va raqobatbardoshlikni oshirish hamda ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotni ta'minlashda innovatsion faoliyatni rivojlantirishda kichik innovatsion korxonalarining ahamiyatiga bag'ishlangan. Maqolada keltirilgan statistik ko'rsatkichlar mamlakatimizda innovatsion faoliyatni rivojlantirish zaruriyatini, buning uchun kichik innovatsion korxonalarni shakllantirish va rivojlantirish mexanizmlarini yaratish zarurligini isbotladi. Tadqiqot doirasida kichik innovatsion korxonalarni*

rivojlantirish xususiyatlari o'rganildi va kichik innovatsion korxonalar faoliyatining ayrim jihatlarini tavsiflovchi ko'rsatkichlar tahlili o'tkazildi.

Kalit so'zlar: *innovatsiya, ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyot, ilm-fan, iqtisodiyot, kichik innovatsion korxonona*

Ma'lumki mamlakatimiz dunyo miqyosida o'rtachadan past daromadli davlatlar qatoriga kiradi. 2023 yil ma'lumotiga ko'ra 1 aprel holatiga aholi soni 36 197 781 tani va aholi jon boshiga yalpi ichki mahsulot (YaIM) 2018 yildagi 1 532,4 dan – 2022 yilda 2255 AQSH dollariga oshdi. Aholining 60 foizi 30 yoshdan, 35 foizi esa 16 yoshdan kichik yoshlarni tashkil etadi. Mamlakat aholisining yarmi shaharlarda yashaydi. So'nggi yillarda O'zbekistonda ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotni ta'minlovchi iqtisodiy o'zgarishlar amalga oshirilib kelinmoqda. Islohotlarning rag'batlantirilishi tufayli real yalpi ichki mahsulot 2022 yilda 5,7 foizga o'sib, 888,34 trln so'mni (80,4 mlrd dollarga yaqin) tashkil etdi (Statistika agentligi ma'lumotlari). Biroq, iqtisodiy o'sish va ijobiy natijalarga qaramay, ishsizlik darajasi, ayniqsa, yoshlar o'rtasida ishsizlik darajasi yuqoriligi, bundan tashqari, aholining 11,5 foizi kam ta'minlangan aholi milliy qashshoqlik chegarasidan quyida yashaydi, bu o'rinda gap kichkina raqamlar emas, balki aholimizning 4-5 millionlik vakillari haqida bormoqda. Ishsizlik (aholining 5% dan ortig'i) va ish haqining pastligi Rossiya va Qozog'istonga mehnat migratsiyasiga olib kelmoqda (Statistika agentligi ma'lumotlari). Nafaqat yuqoridagi kabi ijtimoiy va iqtisodiy muammolarni hal etish, balki biz O'zbekistonni rivojlangan mamlakatga aylantirishni maqsad qilib qo'ygan ekanmiz, bunga faqat jadal islohotlar, ilm-ma'rifat va innovatsiya bilan erisha olamiz[1]. Ayniqsa, innovatsiyalar, aholining hayot sifati va xavfsizligini yaxshilash, atrof-muhitga salbiy ta'sirlarni kamaytirish orqali jamiyat farovonligini oshirishga yordam beradi. Mavzuga oid adabiyotlar

tahlili. A.N. Asaul [2], Blank I.[4], Zaxarov S.V.[5], Mazur Ye. [6], Muxamedyarov A.M.[7], Smagulova J.B. [8] kabi MDH iqtisodchi olimlarining ilmiy ishlari ishlab chiqarish kompleksidagi kichik va oʻrta korxonalarda innovatsion oʻzgarishlarning zamonaviy muammolariga bagʻishlangan. Shuningdek, innovatsiya muammolarini oʻrganishga Oakey R.[9], Berry M.M.[10], Marc H.[11], Druker P.[12], Shumpeter Y.[11] kabi xorijiy tadqiqotchilar ham muhim xissa qoʻshganligini taʼkidlab oʻtish kerak. Bekmuxamedova B. U.[14], Allayarova M.K.[15], Kotov V.A.[16], Nasimov D.A. [17],Nazarova G.X.[18], Rayimberdieva O. R.[19], Tursunov B.[20] kabi maxalliy olimlar kichik innovatsion korxonalar faoliyatini tashkil etish va rivojlantirishning nazariy jihatlarini oʻrganishgan. Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqotning vositaviy-uslubiy apparati tizimli yondashuv doirasida tadqiqotning umumilmiy uslublari: mantiqiy va vaziyatli tahlil, expert baholash, soʻrovnoma, kuzatish, intervyu, guruhlash, taqqoslash kabi tahlil vositalarini qoʻllashga asoslanadi. Ushbu vositalar tadqiqot olib borishning turli bosqichlarida turli kombinasiyalarda foydalaniladi, yakuniy natijalar, xulosalar va takliflarni ilmiy asoslanganligini taʼminlashga imkon beradi.

Tahlil va natijalar. Ekspertlarning fikricha, sanoati rivojlangan mamlakatlarda yalpi ichki mahsulot oʻsishining 70-75 foizdan ortigʻi innovatsiyalar hisobiga taʼminlanadi. Holbuki, birorta hududni ham, tarmoqni ham zamonaviy ilm va bilimlarsiz rivojlantirib boʻlmaydi. Taraqqiy etgan mamlakatlarda yalpi ichki mahsulotning 50 foizidan ortigʻi “bilimlar iqtisodiyoti” hisobidan, yaʼni, innovatsiyalar va yuqori malakali kadrlar tomonidan yaratilayotgani buni yaqqol isbotlamoqda[1]. Iqtisodiyot oʻsishida bilim va innovatsiyalarning oʻrni beqiyos ekanligini ochib bergan koʻplab tadqiqotlar mavjud. Masalan, Lichtenberg va boshqalar iqtisodiyotda toʻplangan bilimlarning (YaIMdagi ilmiy-tadqiqot va tajriba konstruktorlik ishlarining ulushi) 10% ga oshishi yalpi ichki mahsulotning 1-2% ga qoʻshimcha oʻsishiga olib kelishini aniqladilar. Ilmiytadqiqot va tajriba –

konstruktorlik ishlariga shaxsiy xarajatlarning daromadliligi jismoniy kapitalga sarflangan daromaddan 7 baravar yuqori daromad keltiradi. Shuningdek, G'arb ekspertlarining fikricha, jahon iqtisodiy o'sishining 3/4 qismidan ko'prog'i fan-texnika taraqqiyoti yutuqlariga asoslanadi, korxonalar oladigan foydaning yarmidan ko'pi bozorga yangi tovar va xizmatlarni ilgari surish natijasida shakllanadi [21,22]. Demak, barqaror iqtisodiy o'sish, yangi raqobatdosh ustunliklarni saqlab qolish va yaratish faqat iqtisodiy rivojlanishning innovatsion modeliga o'tish orqali amalga oshirish maqsadga muvofiq ekanligidan dalolat beradi. Ushbu jarayonda kichik innovatsion korxonalar alohida o'rin tutadi. So'nggi 15-20 yil ichida dunyoning ko'plab mamlakatlari, ayniqsa, AQSH va G'arbda yirik sanoat majmualari va korporatsiyalari doirasidagi ommaviy ishlab chiqarishdan kichik sanoat tuzilmalariga o'tish boshlandi. Chunki, kichik korxonalarining ahamiyati hamma joyda va barcha sohalarda, jumladan, innovatsiyalarda ham ortdi. Va bu tasodif emas. G'arb biznes tajribasi KO'BNing innovatsion rivojlanishdagi afzalliklarini aniq tasdiqlaydi. Shunday qilib, mutaxassislarning fikricha, Amerika va G'arbiy Evropaning XX asrdagi 58 ta etakchi ixtirolaridan 46 tasi jismoniy shaxslar va kichik firmalarga tegishli. AQSh Milliy Ilmiy Jamg'armasi ma'lumotlariga ko'ra, yirik korporatsiyalarga (10 000 dan ortiq xodim) qaraganda 500 tagacha xodimi bo'lgan firmalar tomonidan ilmiy-tadqiqot ishlariga kiritgan bir dollar 24 baravar ko'proq yangiliklar ishlab chiqargan. Hozirgi vaqtda jahon iqtisodiyotida ishlab chiqarilayotgan barcha ilm-fanga asoslangan mahsulotlarning 50-55 ta turi makrotexnologiyalarga asoslangan. 46 ta makrotexnologiyaga ega 7 ta rivojlangan davlatning ulushi innovatsion bozorining 80% ni tashkil qiladi. AQSH har yili qariyb 700, Germaniya 530, Yaponiya 400 milliard dollarga teng ilm-fanga asoslangan mahsulotlar eksport qiladi. Hozirgi kunda jahon innovatsion bozorining hajmi qariyb 2 trillion 300 mlrd dollarni tashkil etadi. Uning tarkibida, AQShning ulushi 39%, Yaponiya – 30%, Germaniya – 16% ga teng. Shu munosabat bilan, mamlakatimizda ham innovatsion

rivojlanishning ahamiyatini sezilarli darajada oshirish, shuningdek, sifatli, xaridorgir, raqobatbardosh va arzon mahsulotlar ishlab chiqarishni ta'minlash maqsadida ilmiy-tadqiqot va tajriba-konstruktorlik faoliyatiga xususiy sektorni jalb etish, kichik innovatsion korxonalarini tashkil etish zarur [23,24]. Kichik innovatsion korxonalar iqtisodiyotda tarkibiy o'zgarishlarni amalga oshirish, chuqur tarkibiy islohotlar orqali uzoq muddatli barqaror o'sishning poydevorini yaratish, sog'lom raqobat muhitini rivojlantirish, raqobatdosh sanoat zanjirlarini yaratish, investitsiya siyosatini yuritishda davlat ishtirokini pasaytirib, xususiy va to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalarulushini oshirish, yuzlab yangi ishlab chiqarish quvvatlarini barpo etishda katta ahamiyat kasb etadi. Innovatsion omillarning ta'siri va ilmiy-texnika taraqqiyotining mamlakat iqtisodiy o'sishidagi ahamiyati hozirgi vaqtda davlat, ishbiarmon doiralar va ilmiy jamoatchilik tomonidan e'tirof etilmoqda, bu esa ushbu masalani ko'rib chiqishni dolzarb ekanligi anglatadi. Kichik innovatsion korxonaning universal ta'rifi mavjud emas. Bundan tashqari, xorijiy amaliyotda bunday tashkilotlarning turli nomlari qo'llaniladi: innovatsion kichik korxonalar (innovative SME), yuqori texnologiyali firma (high technology firm), yangi texnologiyalarga asoslangan firma (new technology-based NTBF), bilimlardan foydalanishga asoslangan firma (knowledge-based firm) "eksplernent" - "innovator firma, ongli ravishda katta hajmdagi riskni o'z zimmasiga oladi va uning yangi mahsulot va texnologiyalarni sotishdan oladigan foydasi, firmada ishlaydigan ziyolilarning iqtidoriga va ularning oddiy bo'lmagan samarali g'oya, takliflari va boshqalarga bog'liq bo'ladi". Kichik innovatsion tadbirkorlikning boshqa ta'riflari ham mavjud: bu ilmiy-tadqiqot ishlaridan foyda olishga qaratilgan zamonaviy tadbirkorlik faoliyatining alohida turi (kichik biznes sektorining ajralmas qismi) bo'lib, uning natijasi ishlab chiqarish yoki inson hayoti sharoitlarini sezilarli darajada yaxshilash hamda uni muvaffaqiyatli tijoratlashtirish uchun mo'ljallangan yangi (yoki mavjudini takomillashtirish) raqobatbardosh mahsulotlar (texnologiyalar, xizmatlar) yaratish hisoblanadi [25]. KIKning mohiyatini

o'rganishga kirishishdan oldin shuni ta'kidlash kerakki, ushbu turdagi tashkilotni hech qanday tarzda boshqa iqtisodiy faoliyat turlari bilan shug'ullanadigan kichik korxonalar bilan tenglashtirib bo'lmaydi, garchi ular nafaqat o'ziga xos, balki ularning faoliyat ko'rsatish xususiyatlari va mamlakat xo'jalik tizimidagi roliga doir umumiy funktsiyalarga ega bo'lsa ham. Kichik innovatsion korxonalar (KIK) erkinligi, nisbiy mustaqilligi bilan ajralib turadi va ishlab chiqarishni qayta qurish va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish ko'rsatkichlari samaradorligini oshirish masalalarini hal qilishga qaratilgan [26,27,28]. Ammo faqat kichik innovatsion korxonalar xos bo'lgan eng muhim xususiyat bu iqtisodiy va ijtimoiy xarakterdagi maqsadlarga erishishning o'ziga xos usullaridir. Bunday yo'llar turli innovatsiyalarni (mahsulot, texnologik, boshqaruv va boshqalar) ishlab chiqish va joriy etish, mahsulot va ishlab chiqarishning raqobatbardoshligini oshirish, shahar, sanoat, hudud va butun mamlakat miqyosida innovatsiya muhitini yaratishdan iborat. Kichik innovatsion korxonaning mazmunini aniqlashda bunday muhim xususiyatni hisobga olmaslikning iloji yo'q. Shuni hisobga olib, kichik innovatsion korxonalar tushunchasini quyidagicha shakllantirish mumkin. Kichik innovatsion korxonalar - bozor iqtisodiyoti sharoitida mustaqillik va moslashuvchanlik bilan ajralib turadigan, ishlab chiqarishni tarkibiy o'zgartirishga qaratilgan, yangiliklarni (birinchi navbatda o'ta yangilarini) o'zlashtirish, amalga oshirish va turli innovatsiyalarni qabul qiluvchi muhitni yaratish orqali xalqaro ilmiy-texnikaviy hamkorlikni kengaytirish va mamlakatning jahondagi obro'-e'tiborini o'stirish, rivojlantirish asosidagi vazifalarni bajarishga mo'ljallangan nisbatan yangi xo'jalik sub'ektlardir. Mamlakatimizdagi kichik innovatsion korxonalarining keyingi yillardagi innovatsion faolligining statistik ma'lumotlari, texnologik, tashkiliy yoki marketing innovatsiyalari kabi innovatsiyalarni qo'llaganliklari sonining qisqarish tendentsiyasi kuzatilganligini ko'rsatadi. Jahon banki guruhi O'zbekistonning barcha hududlaridagi kichik, o'rta va yirik korxonalar o'rtasida o'tkazilgan so'rov va Iqtisodiy tadqiqotlar va islohotlar markazining tahlili natijalariga ko'ra,

O'zbekistondagi firmalarning atigi 23,2 foizi so'nggi uch yil ichida mahsulot innovatsiyalarini, 14,4 foizi esa texnologik innovatsiyalarni qo'llaganliklarini ko'rsatdi. Biroq, bu firmalarning atigi 5 foizi bu maqsad uchun 100 dollardan ortiq mablag' sarflagan. So'nggi uch yil ichida so'rovda qatnashgan firmalarning 10 foizi tashqi ilg'or tajribalarni qo'llagan, 13 foizi korxonada ichidagi imkoniyatlardan foydalangan, 7 foizi innovatsiyalar uchun shartnoma asosida outsorsing qilgan. 2023 yilning 1- yanvar holatiga ko'ra mamlakatimizda 98,8 mingta (Statistika agentligi ma'lumotlari) sanoat korxonalarini faoliyat ko'rsatayotgan bo'lsa, innovatsiyalar joriy qilgan korxonalar va tashkilotlar ulushi atigi 0,23 % ni tashkil etayotganligi ular innovatsiya faoliyatining sustligi va befarqligidan dalolat beradi. Innovatsiya faoliyatining sustligi, innovatsiyaga bo'lgan ehtiyojning past darajasi mamlakatda korxonalar va tashkilotlar o'rtasida kuchli raqobatning mavjud emasligi, hamda boshqaruvda bozor tamoillaridan foydalanmaslik yoxud ularda moliyaviy imkoniyatlarning yetarli emasligi natijasidir [29]. Shuningdek, ishlab chiqarish va fan o'rtasidagi mukammal bog'liqlikning yo'qligi, olimlar tomonidan tadbirkorlarga nisbatan ishonchsizlik ham intellektual mulk ob'ektlarining tijoratlashtirilmasligi sabablaridan biridir. Iqtisodiyotning innovatsiyalarga sustligi, befarqligi innovatsion soha uchun malakali mutaxassislarni tayyorlash yo'lidagi eng muhim to'siq hamdir. Shu ma'noda innovatsion salohiyat o'sishi uchun innovatsion faoliyat infratuzilmasi, qoida tariqasida, texnoparklar, innovatsion biznes-inkubatorlar, innovatsion texnologiyalar markazlari, texnologiyalar transferi markazlari, konsalting, axborot va innovatsion faol kichik korxonalarga turli xizmatlar ko'rsatuvchi boshqa tuzilmalar ham rivojlangan bo'lishi taqazo etiladi. Umuman olganda, o'tkazilgan tadqiqot natijalari va ilg'or tajribalarni umumlashtirish natijasida kelib chiqadigan takror ishlab chiqarish jarayoniga innovatsiya faoliyatini maqbul integratsiyalash uchun makroiqtisodiy shart-sharoitlar bilan mamlakat iqtisodiyotini innovatsion rivojlanish modeliga o'tkazish bo'yicha quyidagi eng muhim vazifalar belgilab olinishi kerak: • korxonalarining

innovatsion faollik darajasini, iqtisodiyotning real sektori tomonidan innovatsiyalarga tijorat talabini, biznesning innovatsiyalarga moyilligini oshirish; • yalpi ichki mahsulotda ham davlat byudjeti, ham xususiy kapital hisobidan fan va innovatsiyalarga sarflanadigan xarajatlar ulushini oshirish; • kichik va oʻrta biznesni rivojlantirishning innovatsion usuli va faoliyatiga oʻtishga milliy ustuvorlik maqomini berish; • investitsiyalarga innovatsion yoʻnalish berish asosida investitsiya muhitini yaxshilash. Innovatsiyaning iqtisodiy nazariyasi asoschisi J.Shumpeterning fikricha, innovatsiyaga investitsiya kiritish taraqqiyotning haqiqiy dvigateli boʻlib hisoblanadi. Xulosa qilish mumkinki, mamlakatimizda innovatsion korxonalarining muvaffaqiyatli ishlashi va venchur investitsiyalari uchun qulay shart-sharoitlarni yaratishga imkon beradigan toʻliq innovatsion infratuzilmani yaratishga qaratilgan davlatning puxta oʻylangan innovatsion siyosatni amalga oshirish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi, 2020. [www. prezident.uz](http://www.prezident.uz).
2. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi, 2021. [www. prezident.uz](http://www.prezident.uz).
3. Асаул А. Н. (2008) Модернизация экономики на основе технологических инноваций / А. Н. Асаул [и др.]. СПб.: АНО ИПЭВ, 606 с
4. Бланк И.А. Словарь-справочник Финансового менеджера. — К.: «Ника-Центр», 1998. — 480 с.
5. Захаров С.В. (2014) Классификация малых инновационных предприятий// вестник ИрГТУ.- №8 (91), 179-182

6. Мазур Е. (2005) Инновационное предпринимательство в структуре малого бизнеса в Украине // Экономика Украины. № 3. С. 36–41.
7. Мухамедьяров А.М. (2010) Инновационный менеджмент. М.: Инфра-М, 2008. 286 с. 2. Бараненко С.П., Дудин М.Н., Лясников Н.В. Инновационный менеджмент. -М.: Центрполиграф.
8. Смагулова Ж.Б., Бисенова Р.А., Айдосова Б.Х. (2014) Роль малых инновационных предприятий в современной экономике // Современные наукоемкие технологии. № 12-2. – С. 213-216.
9. Oakey R. (2003) Technical entrepreneurship in high technology small firms: some observations on the implications for management // Technovation. № 23 (8). P. 679–688.
10. Berry M.M.J. (2004) Technical entrepreneurship, strategic awareness and corporate transformation in small high-tech firms // Technovation.. № 16 (9). P. 487–498.
11. Marc H. (2000) New Product Strategy in Small High Technology Firms: A Pilot Study. Massachusetts institute of technology
12. Друкер Питер Ф. (2003) Практика менеджмента: пер. с англ. — М.: Вильямс, 2002. — 398 с. Дж. Кей и С. Дейвис. Экономикс — Учебник / Дж. Кей, Издательство: ИНФРА-М, с. 236
13. Шумпетер Й. Теория экономического развития: Исследования предпринимательской прибыли, капитала, кредита и цикла конъюнктуры. — М.: Прогресс, 1982.

14. Бекмухамедова, Б. У. (2017) Реализации инновационной стратегии на промышленных предприятиях Узбекистана// Молодой ученый. — № 25 (159). С. 136-138. — URL: <https://moluch.ru/archive/159/43944/>.
15. Аллаярова М.К., Бозоров М.О. (2017) Основные направления инновационного развития экономики в Республике Узбекистан// Вопросы экономики и управления Международный научный журнал №2 (09), 17-18
16. Котов В.А. (2020) Новый этап взаимодействия малого бизнеса с центрами инновационного роста // Экономическое обозрение. – № 9 (249). – <https://review.uz/post/novy-etap-vzaimodeystviya-malogo-biznesa-s-centramiinnoyacionnogo-rosta> 3
17. Насимов Д.А, Зикряев З.М., Хотамов М. (2013) Развитие инновационного предпринимательства в Республике Узбекистан. Проблемы и перспективы развития экономических систем в исследованиях студентов и молодых ученых пос. персиановский, 26–28 марта. Издательство: Федеральное государственное бюджетное образовательное учреждение высшего образования "Донской государственной аграрный университет"
18. Назарова Г.Х., Шермухамедов Б.У. (2017) Инновационное предпринимательство — движущая сила в развитии экономики Узбекистана// Вопросы экономики и управления Международный научный журнал №2 (09), 91-93 SCIENCEPROBLEMS.UZ-Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари № S/3 (3)-2023 йил 99
19. Райимбердиева, О. Р. (2016) Роль инновационных решений в экономическом росте страны / О. Р. Райимбердиева, О. Р. Умаралиев. — Текст : непосредственный // Молодой ученый. № 2 (106). — С. 575-578. — URL: <https://moluch.ru/archive/106/25290/>

20. Tursunov B. (2021) The role of industrial zones in ensuring the efficiency of activities in territorial competitiveness // Экономика и финансы (Узбекистан). № 4. Спецвыпуск. – <https://cyberleninka.ru/article/n/the-role-of-industrial-zones-in-ensuring-the-efficiency-of-activities-in-territorial-competitiveness>.

21. Kurpayanidi, K. I. Institutional conditions for the development of entrepreneurship in the context of the transformation of the national economy / K. I. Kurpayanidi // Scientific and analytical journal Science and Practice of the Plekhanov Russian University of Economics. – 2022. – Vol. 14, No. 4(48). – P. 103-116.

22. Kurpayanidi, K. Entrepreneurship in the context of institutional transformation of the economy / K. Kurpayanidi. – Fergana: ООО "Al-Ferganus", 2022. – 220 p. – ISBN 978-9943- 8579-6-4. – DOI 10.5281/zenodo.7488914.

23. Margianti, E.S., Ikramov, M.A. (2022). Development of the business sector of the economy in the context of institutional transformation Jakarta, Gunadarma Publisher, Indonesia, 2022. ISBN: 978-602-0764-47-4, 205 p.

24. Kurpayanidi, K. I. Management of innovative activities of business entities in industry / K. I. Kurpayanidi, D. E. Mamurov: AL-FERGANUS, 2022. – 200 p.

25. Kurpayanidi, K. (2022). Institutional conditions for the development of entrepreneurship in the context of the transformation of the national economy. Economic Innovations, 24(3(84), 67-76.
[https://doi.org/https://doi.org/10.31520/ei.2022.24.3\(84\).67-76](https://doi.org/https://doi.org/10.31520/ei.2022.24.3(84).67-76)

26. Ashurov, M., Kurpayanidi, K., Oripov, D., Shakirova, Y., Muydinova, G. (2023). Strategies for Improvement and Evaluation of the Quality Management System of Uzbekistan Manufacturers. In: Beskopylny, A., Shamtsyan, M., Artiukh, V. (eds) XV International Scientific Conference “INTERAGROMASH 2022”.

INTERAGROMASH 2022. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 574. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-21432-5_167

27. Kurpayanidi, K.I. (2022). On the problem of developing an investment policy strategy in the context of institutional transformation. Nazariy va amaliy tadqiqotlar xalqaro jurnali-sj international journal of theoretical and practical research, 2(3), 7–23. Doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.6503328>

28. Курпаяниди, К. (2023). Некоторые особенности методологии исследования институциональной среды малых промышленных предприятий. Ижтимоийгуманитар фанларнинг долзарб муаммолари / Актуальные проблемы социальногуманитарных наук / Actual Problems of Humanities and Social Sciences., 3(4), 21–34. <https://doi.org/10.47390/A1342V3I4Y2023N03>

29. Kurpayanidi, K. (2023). Интеграция инновационной деятельности и икт как источник трансформации. Nazariy va amaliy tadqiqotlar xalqaro jurnali, 3 (2), 45-55. doi: 10.5281/zenodo.7699541

30. Ashurov Maxammadjon Sotvoldievich Farg'ona politexnika instituti "Menejment" kafedراسи dotsenti, i.f.n. O'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI INNOVATSION MODELGA O'TISHINING AYRIM YO'NALISHLARI <file:///C:/Users/User/Downloads/-.pdf>